

Международно висше бизнес училище
Център за дистанционно обучение – София
Бакалавърска програма
Специалност „Бизнесадминистрация”

Курсова работа

**„Електронно правителство в България – интегрирано
електронно управление на национално и местно ниво”**

Изготвил:
Фердинанд Георгиев Николов
Фак.№ 12 925

Проверил:
д-р Ирина Цакова

2012 г.
гр.София

Съдържание:

1. Въведение
2. За понятието „електронно управление” (е-управление)
3. За понятието „електронно правителство” (е-правителство)
4. Кратко представяне на основни политики и практики на ЕС в областта
 - 4.1 eЕвропа
 - 4.2 i2010
5. Етапи на изграждане на електронно правителство в България
6. Актуално състояние на електронните правителства в България и Румъния
7. Насоки за развитие

Използвана литература

1. Въведение

Все по-нарастващата динамиката на обществения живот през последните десетилетия неминуемо доведе до промени и в организацията му. За някои държави в Европа този процес започна много по-рано, за България-по-осезаемо едва през последните десетилетия.

Част от настъпващите промени са свързани с навлизането на информационните технологии в държавната администрация и предлагането на все повече електронни услуги за гражданите и бизнеса на национално и местно ниво. Обединени под понятието „електронно правителство” в България тези услуги нарастват все повече, нормативната база се разширява, волята на държавата е в администрацията да работят все повече обучени кадри в областта на ИТ.

В исторически план България винаги е имала свой уникален път на развитие и политически, и икономически, това е така и по отношение на въвеждането на „електронното правителство”, което е и обект на представяне в настоящото изложение.

2. За понятието „електронно управление” (е-управление)

Съгласно „Общата стратегия за електронно управление в Република България 2011 – 2015 г.” „електронно управление” представлява: „трансформация на държавните структури чрез използването на информационни и комуникационни технологии, насочена изцяло към потребителите. То се извършва паралелно с организационни промени и придобиване на нови знания с цел подобряване на обществените услуги и демократичните процеси и улесняване създаването и провеждането на държавната политика. Електронното управление включва постоянна актуализация на нормативната и технологична рамка, в която оперира администрацията, за постигане на пълно изпълнение на поставените цели, по-рационално използване на публичните средства и по-високо качество на предлаганите услуги.”¹

Понятието „е-управление” включва като компоненти отношенията: администрация–граждани; администрация–бизнес; администрация–администрация; администрация–служители; е-управление на равнище общини; е-достъп до информация, образование, квалификация и услуги; е-здравеопазване; е-демокрация и е-механизми за граждански контрол върху дейността на публичните власти.²

Отново съгласно Общата стратегия за електронно управление основаната цел на е-управление е предоставянето на по-качествени и достъпни услуги за гражданите и

¹ http://www.mtitc.government.bg/upload/docs/Obshta_Strategia_eGovernment_2011_2015.pdf

² [Svetla Mihaleva-Koncepciata 'Elektronno pravitelstvo v konteksta na elektronnoto upravlenie.pdf](#)

бизнеса, подобряване на ефикасността и ефективността на администрацията, повишаване на прозрачността и отчетността, което ще доведе до намаляване на корупцията, и ще се предоставят нови възможности за участие на структурите на гражданското общество в управлението.³

Моделът на е-управление, който трябва да бъде завършен до 2015 г., съгласно Стратегията, е представен схематично в следната Графика 1:⁴

Граф. 1

Както е видно от графиката, един от основните елементи на е-управлението е електронното правителство.

3. За понятието „електронно правителство” (е-правителство)

Концепцията за компютъризацията на публичните функции води своето начало от 1978 г., когато за първи път е представена теорията на Пол Бредли и Алберт Хол за т.нар. е-Country (електронна държава), предложена в „Трансформация на формите на държавните системи: публична принуда и административна юрисдикция”. Скоро след това тя получава широко разпространение. По-късно този термин търпи развитие и днес се използва понятието „електронно правителство”.⁵

³ http://www.mtitc.government.bg/upload/docs/Obshta_Strategia_eGovernment_2011_2015.pdf

⁴ Пак там

⁵ <http://dlc.ibsedu.bg>

В книгата си „Електронното правителство” Вихър Кискинов разглежда произхода на термина и съставните му части поотделно в търсене на най-точната дефиниция. Според него е-правителството е осъществяване на функции на държавната администрация посредством информационни и комуникационни технологии. В своите анализи той стига го извода, че стратегиите на отделните държави по отношение на електронното правителство, както и практическите разработки, следват логиката на правомощията на държавните органи и функционалните взаимодействия между тях.⁶ Оттук следват и различията в съдържанието на понятийния апарат, който използва всяка държава.

Европейската комисия определя електронното правителство като: „система, съчетаваща използването на информационните и комуникационните технологии от държавната администрация с организационни изменения и новопридобити умения, водещи до подобряването на обществените услуги и демократичния процес”⁷.

Както е видно от представените тълкования, към настоящия момент няма абсолютно единно определение за съдържанието на понятието е-правителство.

В своята книга „Пътеводител за електронно правителство” авторите Божил Добрев и Елеонора Гецова представят няколко от най-често срещаните определения за е-правителство:⁸

1. Определение на ЕС: ”Електронното правителство е постоянна оптимизация на начина за предоставяне на публични услуги и административно управление чрез промяна на вътрешните и външните за администрацията отношения посредством използването на информационни технологии, Интернет и нови средства за комуникация вътре в администрацията, между администрациите и нейните външни клиенти”;⁹

2. „Е-правителството е използване на ИКТ в публичната администрация, комбинирано с организационни промени и нови умения с оглед предоставянето на по-ефективни публични услуги с по-добро качество, укрепване на демократичните процеси и подпомагане на обществената политика”;¹⁰

⁶ Кискинов, В., „Електронно правителство”, изд. „Сиби”, София, 2003 г.,

⁷ Добрев, Б., Гецова, Е., „Пътеводител за електронно правителство”, изд. „International university”, София, 2005

⁸ Пак там

⁹ Каменова, Н., Попова, М. (2003) Електронно правителство – същност и насоки на развитие, сп. Публична администрация, 1/2003, стр. 7

¹⁰ E-Europe 2005, www.eeurope2005.org

3. ”Е-правителството се определя като транзакции (дейности), които включват правителството (администрацията), и се извършват напълно или частично с използването на електронни средства.”¹¹

4. Кратко представяне на някои основни политики и практики на ЕС в областта

4.1. eЕвропа

Инициатива, която се счита се за основополагаща в политиката на ЕС за електронното правителство. Тя е част от стратегията, приета на срещата на високо равнище на Европейския съюз в Лисабон през 2000 г. Нейната основна цел е да спомогне за превръщането на Съюза в най-конкурентноспособната и основана на знанието икономика в света. Усилията чрез тази програма са да се осигури достъп на всички в ЕС, особено на хората със специални нужди, достъп до новите информационни технологии и възможност за тяхното максимално използване. Тя се състои от няколко компонента, които представляват и самостоятелни програми: електронно обучение (eLearning), електронно здравеопазване (eHealth), електронно правителство (eGovernment), електронен бизнес (eBusiness). За да се постигнат заложените цели са предвидени и приети няколко Плана за действие, които да гарантират изпълнението им.¹²

eЕвропа е следвана от eЕвропа + за страни в преход по пътя им към интеграция в Съюза, която предвижда специфични дейности.

Планът за действие eЕвропа 2002 е приет през 2000 г. с основна задача да се постигне по-евтин, по-бърз и по-сигурен Интернет, както и да се стимулира използването му посредством електронната търговия. В тази връзка ЕС прие Директивите за защита на данните, електронната търговия, авторските права и повторното използване на обществена информация.¹³

eЕвропа 2005 има надграждаща роля като поставя акцент върху усилията за стимулиране на предоставянето на електронни услуги и инфраструктура с цел създаването на нови пазари, намаляване на разходите и увеличаване на производителността във всички сфери на икономиката. В тази насока ЕК се стреми да подпомогне страните-членки със съгласуване на обща рамка за подкрепа на пан-европейското електронно правителство. Целта ѝ е да се разработи информационното

¹¹ SIBIS (2003) E-Government Topic Report, N8, IST-2000-26-276

¹² Добрев, Б., Гецова, Е., „Пътеводител за електронно правителство”, изд. „International university”, София, 2005

¹³ Добрев, Б., Гецова, Е., „Пътеводител за електронно правителство”, изд. „International university”, София, 2005

съдържание и определени технически политики за свързване на държавните администрации в целия съюз.¹⁴

Съпътстващи инициативи в подкрепа за реализацията на еЕвропа са:

1. E-Forum - форум за европейски електронни административни услуги, създаден 2001 г.¹⁵;

2. Your Europa - портал с много полезна информация за граждани и фирми в страни от ЕС, възможности за финансиране, за работа в друга държава, да получи информация за законодателството във всяка държава и др., създаден 2002 г. Порталът е опит за предоставяне на единни електронни услуги за всички граждани на ЕС.¹⁶

3. Програмата за Оперативно съвместимо предоставяне на услуги на европейското електронно правителство на държавните администрации и гражданите (IDABC) – основните цели на програмата са да насърчава и подкрепя предоставянето на трансгранични услуги на гражданите и бизнеса в ЕС, да подобри ефективността на комуникацията между публичните администрации в различните държави и превръщането на Европа в притегателно място за живеене, работа и инвестиции. Програмата приключва своето съществуване през 2009 г.¹⁷

4. SIMAP - дава достъп до най-важната информация относно обществените поръчки в Европа.¹⁸

4.2. i2010

i2010 е петгодишна стратегия, която надгражда еЕвропа 2005, и се базира на три основни стълба, т.нар. три i:

- a). information space;
- б). innovation and investment;
- в). inclusion.¹⁹

i2010 насърчава положителния принос на информационните и комуникационните технологии за развитие на икономиката, на обществото и за подобряване на стандарта на живот в ЕС.²⁰

За изпълнение на поставените задачи от i2010 и в подкрепа на реализацията на Европа 2020 са създадени следните програми: „Цифровите технологии за Европа”

¹⁴ http://ec.europa.eu/information_society/eeurope/i2010/archive/eeurope/index_en.htm

¹⁵ <http://www.eu-forum.org/>

¹⁶ http://europa.eu/youreurope/citizens/index_bg.htm

¹⁷ <http://ec.europa.eu/idabc/en/chapter/3.html>

¹⁸ http://simap.europa.eu/index_bg.htm

¹⁹ Добрев, Б., Гецова, Е., „Пътеводител за електронно правителство”, изд. „International university”, София, 2005

²⁰ http://ec.europa.eu/information_society/eeurope/i2010/index_en.htm

(DAE)²¹; програмата eContentplus (приключила през 2008г.), но продължила изпълнение на задачите си като Information and Communications Technologies Policy Support Programme ("ICT PSP") – за стимулиране на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж чрез ускоряване на по-широкото навлизане и възможно най-доброто използване на иновативни цифрови технологии от гражданите и бизнеса в ЕС²²; други програми като: Safer Internet Plus, eTen.

5. Етапи на изграждане на електронното правителство в България

В своята разработка „Концепцията за „електронното правителство” в контекста на „електронното управление” гл.ас. д-р Светла Михалева посочва, че терминът “е-правителство” в българските условия се възприема предимно като услуги, които държавата предоставя на гражданите и бизнеса по електронен път чрез използване на постиженията на съвременните информационни и комуникационни технологии.²³

Етапите на изграждане на електронното правителство в България до 2005 г., представени в настоящото изложение, са съгласно „Доклад за състоянието и развитието на електронното правителство в България”, изготвен от Координационния център по информационни, комуникационни и управленски технологии (КЦИКУТ) към Министерския съвет и Програмата за развитие на ООН. Докладът е приет на заседание на Координационния съвет за информационно общество на 30 март 2006г. по предложение на Министъра на държавната администрация и административната реформа.²⁴

5.1 Подготвителен етап (2002 - началото на 2003 г.)

Този етап се характеризира с изграждане на основополагащи структури и разработка на основополагащи документи, както следва:

- разработена е “Стратегия за модернизация на държавната администрация – от присъединяване към интеграция”, приета с Решение на Министерския съвет № 465 от 2002 г.;
- създаден е Координационен център за информационни, комуникационни и управленски технологии (КЦИКУТ) с подкрепата към Министерския съвет на

²¹ <https://ec.europa.eu/digital-agenda/node/1584>

²² http://ec.europa.eu/information_society/activities/econtentplus/about/index_en.htm

²³ [Svetla Mihaleva Konceptiata 'Elektronno pravitelstvo v kontekstata na elektronnoto upravlenie.pdf](#)

Communication from the Commission to the Council, the European Parliament and Social Committee of the Regions ((COM (2003) 567final))

²⁴ <http://www.law.unisofia.bg/NSEUEP/DocLib/2005%20%20D0%94D0BE%D0BA%D0BB%D0B0%D0B4%20D0B7%D0B0%20D1%81%D1%8A%D1%81%D1%82D0BE%D1%8FD0BD%D0B8%D0B5%D1%82D0BE%20D0BD%D0B0%20D0B5%D0BF%D1%80D0B0D0B2D0B8%D1%82D0B5D0BB%D1%81D1%82D0B2D0BE%20D0B2%20D091%D1%8AD0BB%D0B3D0B0D1%80D0B8D1%8F.pdf>

Програмата за развитие на ООН (ПРООН) в съответствие с Меморандум за разбирателство между двете страни, подписан на 06.02.2002 г.;

- разработена е “Стратегия за електронно правителство”, приета с Решение на Министерския съвет № 866 от 2002 г.;
- разработен е “План за изпълнение на Стратегията за електронно правителство до 2005 г.”, приет с Протоколно решение № 10 т. 37 на Министерския съвет от 11.03.2004 г.;
- разработен е “Базисен модел за обслужване на едно гише”, приет с Решение на Министерския съвет № 878 от 2002 г.
- създаден е “Съвет по модернизация на държавната администрация” под ръководството на Вицепремиер с Решение № 146 на Министерския съвет от 2003 г. Съветът включва Работна група “Административно обслужване и електронно правителство“ за координиране изпълнението на Стратегията за електронна правителство.
- приета е «Визия за Единна национална база данни за територия, население и ресурси – основа на електронното управление на България» с Решение № 761 на Министерския съвет от 24.09.2004 г.
- нормативни актове, приети през периода – Закон за достъп до обществената информация (2000), Закон за авторското право и сходните му права (2001, доп.2005), Закон за електронния документ и електронния подпис (2001), Закон за защита на личните данни (2002), Закон за защита на класифицираната информация (2002), Закон за далекосъобщенията (2003).²⁵

5.2.Етап на начално развитие (2003 – средата на 2005 г.)

Началото на този период е свързано с приемането на Стратегия за изграждане на електронно правителство (2003г.) През този етап политиката по изграждането на Електронното правителство е съсредоточена в две основни направления:²⁶

1. Стимулиране създаването на “критична маса” от приложения и се натрупване на опит както за разработването на такива приложения в административните звена, така и

²⁵ <http://www.law.uni-sofia.bg/NSEUEP/DocLib/2005%20-%20D0%94%D0%BE%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%20%D0%B7%D0%B0%20%D1%81%D1%8A%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%8F%D0%BD%D0%B8%D0%B5%D1%82%D0%BE%20%D0%BD%20%D0%B0%20%D0%B5%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE%20%D0%B2%20%D0%91%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D1%80%D0%B8%D1%8F.pdf>

²⁶ <http://www.law.unisofia.bg/NSEUEP/DocLib/2005%20%20%D0%94%D0%BE%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%20%D0%B7%D0%B0%20%D1%81%D1%8A%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%8F%D0%BD%D0%B8%D0%B5%D1%82%D0%BE%20%D0%BD%D0%B0%20%D0%B5%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE%20%D0%B2%20%D0%91%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D1%80%D0%B8%D1%8F.pdf>

за промяна в нагласите на ползвателите на тези приложения (граждани и бизнес). Основните усилия са насочени към разработка и внедряване на отделни решения (понякога и частични) в отделни звена на Администрацията (министерства, агенции, областни администрации, общини);

2. Едновременно с това се осъществиха някои основополагащи разработки на централно ниво.

Основните усилия през този период са фокусирани към т.н. “индикативни електронни административни услуги”, дефинирани от Европейската комисия. Основният идея е преминаването от конкретни услуги, предоставяни от националните администрации, към унифицирани трансгранични (или пан-Европейски) електронни услуги.

С приемането на Стратегията за електронно правителство, българското правителство се ангажира с реализирането на 20 индикативни административни услуги, изпълнявани по електронен път – 12 за гражданите и 8 за бизнеса. В Плана за изпълнение на стратегията са предвидени конкретни проекти, които са свързани с изпълнението на индикативните услуги. Идентифицирани са администрациите, които са отговорни за изпълнението на всяка една от услугите. Отговорните администрации се задължаваха да предприемат конкретни действия за популяризиране на предлаганите от тях услуги в Интернет и за стимулиране на ползването на услугите през Интернет.

Въвеждането на посочените от Европейската комисия 20 индикативни електронни услуги за бизнеса и гражданите предвижда следните четири степени на предоставяне на услугите:

- първа степен - Информация: институциите публикуват в интернет информация, която е достъпна за гражданите и фирмите;
- втора степен - Еднопосочно взаимодействие: институциите публикуват в интернет информация и предоставят възможност за изтегляне на бланки и формуляри, свързани с услугите;
- трета степен - Двупосочно взаимодействие: потребителят на услугата освен получаването на информация и изтеглянето на бланки може да изпраща писма, формуляри и др. по електронен път, но администрацията не е задължена да му отговори в реално време или по същия начин;

- четвърта степен - Транзакция: гражданите и фирмите комуникират с администрацията по електронен път и обратно “онлайн”. Съществува механизъм за потвърждаване на действителността на транзакцията.²⁷

5.3. Етап на динамично развитие (2005 -2008г.)

По време на този етап настъпва доразвиване и преформатиране на електронните услуги, предлагани от администрацията, предвид присъединяването на България към ЕС. Вече са факт предлаганите трансгранични услуги в рамките на европейския единен пазар. Извършени са и необходимите законодателни промени: приет е Закон за електронната търговия (2006), изменения са направени в Закона за достъп до обществената информация, приет е и Закон за електронното управление (2008). В практиката се прилагат множество пилотни проекти на национално, регионално и общинско ниво. Стартиран е единен портал за предоставяне на електронни административни услуги, в който да се интегрират услугите предоставяни от различни държавни и общински институции: справки и запитвания, свързани със социалното и здравно осигуряване на гражданите, промяна на адресна регистрация и др.²⁸

Важен тласък в развитието на електронното правителство в България е приемането на Национална рамка за оперативна съвместимост на информационните системи в изпълнителната власт през 2006 г. Документът е в съответствие с „Европейската рамка за оперативна съвместимост” (2005), в изпълнение на инициативата „Европа 2005”. Фокусът е върху постигане на оперативната съвместимост чрез приемането на програмата IDABC за насърчаване и подкрепа на трансграничните електронни услуги и подобряване на ефективността и сътрудничеството между европейските администрации на Европейската комисия, която е представена по-горе.²⁹

Действията през този период могат да се обобщят в три основни направления: задачи, свързани с развитието на централизирани системи за електронно правителство; техническа и методическа помощ за регионалните и общински администрации; и обучение по информационни технологии на служители в администрацията на всички равнища за прилагане и използването на възможностите на електронните услуги.

5.4. Етап на реализация на електронното правителство (2009 -)

²⁷ <http://www.law.unisofia.bg/NSEUEP/DocLib/2005%2020%20D0%94D0%BE%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%20%D0%B7%D0%B0%20%D1%81%D1%8A%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%8F%D0%BD%D0%B8%D0%B5%D1%82%D0%BE%20%D0%BD%D0%B0%20%D0%B5%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE%20%D0%B2%20%D0%91%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D1%80%D0%B8%D1%8F.pdf>

²⁸ <http://www.epractice.eu/en/document/5303500>

²⁹ <http://www.epractice.eu/en/document/5303500>

Този период може да бъде определен като най-важен за изграждането и реализацията на електронното правителство в България. Приети са два важни документа в тази посока: „Концепция за електронно управление в България 2010 – 2015г.”³⁰ и „Обща стратегия за електронно управление в Република България 2011 – 2015”.³¹

През 2010 г. Министерския съвет приема документ наречен „Политика в областта на електронните съобщения на Република България”, чиято цел е да осигури лесен достъп на населението и бизнеса до съвременни, ефективни, качествени и сигурни електронни съобщителни услуги, чрез създаване на условия за развитие на сектора на електронни съобщения, насърчаване на инвестиционната политика и внедряване на технологични нововъведения. Тези електронни съобщителни услуги трябва в максимална степен да задоволят нуждите на потребителите от гледна точка на начина, по който те се предоставят, цената и качеството им.³²

Значителна стъпка към координиране и насърчаване на инициативите за електронното правителство е направена през 2009 г. със създаването на Изпълнителна агенция „Електронни съобщителни мрежи и информационни системи” (ECNIS), която работи под юрисдикцията на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията. Тя е натоварена с разработване, интегриране, поддръжка, администриране и управление на електронни съобщителни мрежи за нуждите на изпълнителната и местната власт.³³

„Концепция за електронно управление в България 2010 – 2015г.” и „Обща стратегия за електронно управление в Република България 2011 – 2015” са две важни крачки, които приближават България до крайната цел, а именно успешното функциониране на системата на електронно управление в България и в частност на електронното правителство.

6. Актуално състояние на електронните правителства в България и Румъния

Официалният старт на електронното правителство в България се очаква да бъде в началото на 2013 г. Към момента (м.ноември 2012г.) услугите, които се предлагат на Единния портал за достъп до електронни административни услуги (www.egov.bg, фиг.1) са свързани преди всичко с подаване на заявления и извършване на справки по отношение на социално и здравно осигуряване, издаване на удостоверения за

³⁰ http://www.mtitc.government.bg/upload/docs/E_GOV_Conception_for_publishing_2_.pdf

³¹ http://www.mtitc.government.bg/upload/docs/Obshta_Strategia_eGovernment_2011_2015.pdf

³² <http://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=663>

³³ <http://www.esmis.government.bg/page.php?c=1>

постоянен адрес, промяна на адресна регистрация, гражданско състояние т.е. услуги, които се предоставят основно от Национален осигурителен институт(НОИ) и

Фиг.1

Национална агенция за приходите(НАП). Като това важи най-вече за НАП, които предоставят сравнително повече електронни услуги за гражданите и фирмите.

Значително повече са сферите, в които Единния портал не предлага никакви електронни услуги. Такива са например: Здравеопазване; Образование и народна просвета; Екология и околна среда; Обществени поръчки; Съобщения, радио и телевизионна дейност; Финанси и ценни книжа и други.

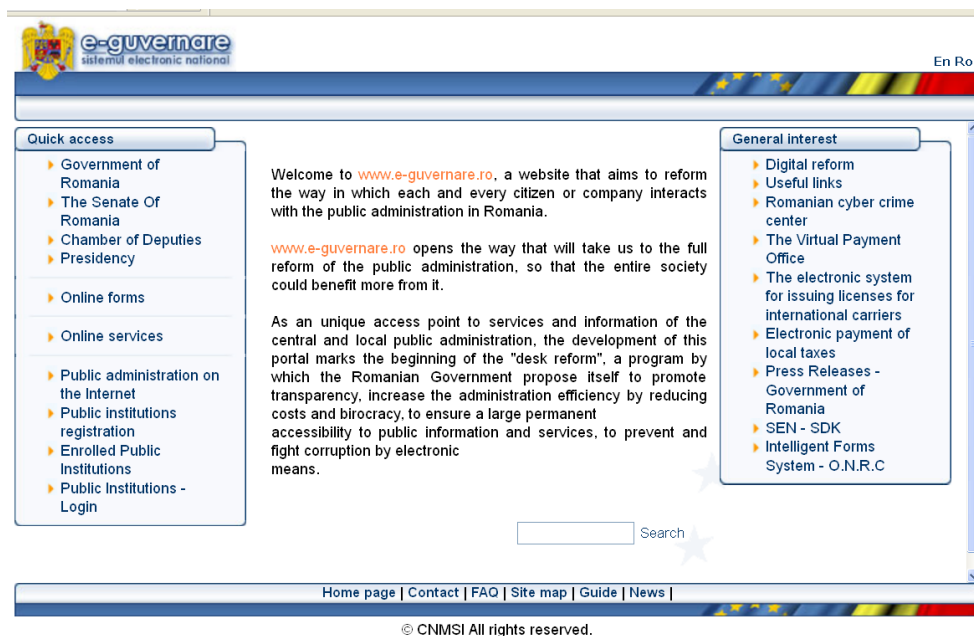
Част от образците и формулярите, които са качени на сайта са в неудобен формат (.pdf) за онлайн или офлайн попълване на компютър.

Със стартирането на е-правителството в България през 2013 г. се очаква заложените цели в официалните документи и заявеното от компетентните лица обещание за интегриране на 235 публични регистъра да се реализира. Оптимистичните нагласи са свързани с наличието на необходимите предпоставки това да се случи и България да има добре функциониращо и полезно е-правителство, а именно добра нормативна база, политическа воля и вече подготвени кадри за работа с информационните технологии.

Целите на електронното правителство в България не се различават от тези на Румъния – намаляване на бюрокрацията, ограничаване на корупцията, предоставяне на достъп до информация и предоставянето на по-удобни и бързи административни услуги, подобряване на взаимодействието и ефективността в комуникацията между различните административни структури.

Започнали едновременно процеса на административна реформа, за периода 2001 – 2003 г. Румъния има 30 стартирали пилотни проекта за електронно правителство. За да популяризира използването на съвременни информационни технологии, през 2001 г. в страната е приет закон за освобождаване на ИТ специалистите от подоходен данък, което оказва силен стимулиращ ефект върху обществото и обществените нагласи.³⁴

През 2003г. в северната ни съседка стартира Национална електронна система (<http://www.e-guvernare.ro>, Фиг.2), която представлява правителствен портал с достъп до информация и услуги на държавната администрация.³⁵ Той е само входната точка, която отправя към други интернет портали и страници със съответната информация и документи. Документите, които могат да се ползват или свалят от него, са достъпни само ако сайтът е в режим на румънски език.³⁶ Към 2005 г. порталът е предоставял над 160 формуляра, 7 онлайн услуги за фирми в режим 24/7. В дейността на портала участват над 465 държавни институции.³⁷

Фиг.2

³⁴ Добрев, Б., Гецова, Е., „Пътеводител за електронно правителство”, изд. „International university”, София, 2005

³⁵ <http://www.e-guvernare.ro/Default.aspx?LangID=4>

³⁶ <https://adminfa.formulare.e-guvernare.ro/>

³⁷ Добрев, Б., Гецова, Е., „Пътеводител за електронно правителство”, изд. „International university”, София, 2005

През 2002 г. Румъния стартира Електронна система за обществени поръчки, която функционира на национално ниво. Системата се използва от над 1050 държавни структури и вече над 9000 доставчици. Към 2005 г. с помощта на системата са извършени 240 000 сделки и са спестени повече от 70 млн. евро.³⁸

През 2003 г. стартира Електронната система за издаване на разрешения за международен транспорт, а транспортните оператори притежават цифрови сертификати за удостоверяване на самоличност.³⁹

Съществено постижение Румения има по отношение на онлайн плащанията. По Интернет могат да се направят редица плащания, сред които и плащането на местни данъци. Тя включва онлайн информационна система за гражданите и плащане, което се базира на онлайн банкирането, както и на ATM и POS разплащания (Фиг.3).⁴⁰

Направеното от Румъния в областта на електронните услуги към момента не може да се сравни с направеното в Естония, която е пример за всички нови страни-членки (след 2000 г.) на ЕС. България също има какво да желае по отношение на електронното правителство, но, както казахме и по-горе, налице са всички предпоставки за значително развитие на предоставяните електронни услуги.

7. Насоки за развитие

Предпоставките за успех на електронното управление и в частност на електронното правителство в България са налице. През годините е създадена нормативната база, необходима за създаването и функционирането на едно съвременно,

³⁸ Добрев, Б., Гецова, Е., „Пътеводител за електронно правителство”, изд. „International university”, София, 2005

³⁹ Пак там

⁴⁰ <https://www.ghiseul.ro/ghiseul/public>

достъпно и полезно електронно правителство. Политическата воля е налична, все по-сериозно перо в националните и общински бюджети се отделя за създаване, поддържане и управление на електронни услуги. Десетки са вече форумите, на които е обсъждана темата за формата, начина на функциониране и предимствата на електронното правителство, където са представените и трите страни – държавните институции, гражданите и бизнеса. Към момента можем да кажем, че усилията са били фокусирани преди всичко за изграждане на база (нормативна, финансова, кадрова), оттук насетне са очакванията за реализацията на всички заложи идеи. Както бе анонсирано в публичното пространство преди няколко дни, очакваният старт на електронното правителство ще бъде началото на 2013 г. Заедно с това се подготвя и обновен сайт за електронни услуги на Столична община.

Всички тези показатели са положителни. Гражданите и представителите на бизнеса все повече използват възможностите на електронните услуги, те оценяват предимствата, като намаляване на разходите и ограничаването на бюрокрацията. Поради тази причина, личното ми мнение, че обществото ни е готово да се възползва от предоставените му опции за електронно управление. Разбира се, изключително важно условие за това е начина на предоставяне на услугата чрез потребителски ориентиран интерфейс, удобство за ориентиране и използване на услугите и скъсяване на техническото време за извършване на дадената процедура или консултация.

Както казах и по-горе, предпоставките за успех са налице, оставаме с очакването те да се реализират.

